

Дуванаева Карачач Токтомаматовнанын “Жогорку окуу жайларда студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп уюштуруунун дидактикалык шарттары” деген темадагы 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук илимий даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине экинчи расмий оппонент педагогика илимдеринин кандидаты А. А. Жолчиеванын

РАСМИЙ ПИКИРИ

1. Теманын актуалдуулугу. Дуванаева Карачач Токтомаматовнанын диссертациялык изилдөөсү билим берүүнүн сапатын жогорулатуу максатын көздөп, жогорку окуу жайларда студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп уюштуруунун дидактикалык шарттарын иштеп чыгууга арналган.

Бүгүнкү күндөгү эл аралык байланыштардын кеңейишине жараша, адистерди даярдоодо англис тилинин ролу олуттуу даражада өстү. Бирок, кесиби тилдик эмес багытта ЖОЖдордо англис тилин окутууга бөлүнгөн убакыттын тартыштыгынан, билим алып жаткан студенттердин тил билүү компетенциясы төмөнкү деңгээлде болууда.

Мындай себептерден улам, студенттердин англис тилин тез жана натыйжалуу өздөштүрүү, ал билимдерге өз алдынча ээ болуу ыкмаларына окутуу идеясы пайда болуп, азыркы убакытта окутуунун ийкемдүү жана ынанымдуу формалары иштелип чыгылууда.

Ушул максаттан алып караганда изденүүчү К. Т. Дуванаеванын “Жогорку окуу жайларда студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп уюштуруунун дидактикалык шарттары” деген темада жазган диссертациялык иши актуалдуу болуп саналат. Анын актуалдуулугу авторефератта жана диссертацияда кеңири чагылдырылган.

2. Диссертацияда берилген илимий жоболордун, жыйынтыктардын жана сунуштардын негизделиш даражасы.

Диссертация киришүүдөн, үч главадан, корутундудан, адабияттардын тизмесинен, тиркемелерден туруп, алар изилдөөдөгү проблемаларды системалаштырууга, жалпылаштырууга, корутундулоого жакшы өбөлгө түзгөн.

Киришүүдө изилденип жаткан теманын актуалдуулугу негизделип, изилдөөнүн максаты, милдеттери жана баалуулуктары белгиленген.

Ошондой эле изилдөө ишинин жаңылыгы аныкталып, коргоого сунуш кылынган негизги жоболор даана берилген.

Биринчи глава “Англис тилинин окутуу процессинде студенттердин өз алдынча иштөөсүн уюштуруунун теориялык – методологиялык негиздери” деп аталып, анда бул проблемага байланышкан көптөгөн окумуштуулардын эмгектери талдоого алынган. “Өз алдынча иш” түшүнүгүнө аныктама берилген жана бул түшүнүктүн мазмунундагы жетектөөчү белгилер болуп окутуунун уюштуруу формасы менен каражаты саналган. Ошондой эле окуу иштерине тиешелүү болгон үч топтогу мотивдери бөлүнүп алынган.

Экинчи глава “Англис тилинин практикалык сабактарында окуу процессин дифференцирлеп окутуунун дидактикалык шарттары” деп аталып, анда изилдөөнүн негизги максаттарынын бири болгон өз алдынча ишти дифференцирлеп уюштуруунун методикасы каралган. Дидактикалык негизги максаттар боюнча практикалык сабактардын түрлөрү көрсөтүлгөн, студенттердин көңүл буруусу, ой жүгүртүүсү жана тажрыйба алмашуу деңгээлдери изилденген. Ошондой эле англис тилинин практикалык сабактарында студенттердин өз алдынча иштөөсүнүн эки түрү бөлүнүп көрсөтүлгөн.

Үчүнчү глава “Студенттердин өз алдынча иштөөсүн уюштуруунун натыйжалуулугунун педагогикалык экспериментте изилдөө” деп аталып, бул главада студенттердин өз алдынча иштөөсүн уюштуруунун мазмуну жана технологиясы, эксперименталдык иштин методикасы, студенттердин өз алдынчалуулугун өнүктүрүү боюнча сунуштар иштелип чыгылган.

Педагогикалык эксперименттин негизги максаты: адистиги чет тили болбогон факультеттерде англис тилин окутуу процессинде студенттердин өз алдынча иштөөсүн калыптандырууга жардам берүүчү педагогикалык шарттардын комплексин текшерүү болгон.

Педагогикалык эксперимент үч этапта жүргүзүлүп, биринчи этапта (2007-2009-жж.) негизги проблемаларга теориялык жактан иликтөөлөр жүргүзүлгөн. Изилдөөнүн темасы боюнча эмпирикалык маалыматтарды топтоо, карама – каршылыктарды тактоо, изилдөөнүн милдеттерин аныктоо, изилдөөгө байланышкан талдоолор жүргүзүлгөн.

Экинчи этапта (2010-2012 – жж.) практикалык сабактарга байкоо жүргүзүлүп, ар түрдүү илимий практикалык пикирлер, иш тажрыйбалар иликтенип, натыйжалар талданып жана студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп окутуунун дидактикалык шарттары иштелип чыгылды. Англис тили боюнча практикалык сабактарда студенттерди дифференцирлеп окутууда кездешкен кыйынчылыктар аныкталды.

Үчүнчү этапта (2013-2015-жж.) иштелип чыгылган тажрыйбанын натыйжалуулугу жалпылаштырылган. Студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп окутуунун маанилүүлүгү жана максатка ылайыктуулугу аныкталган. Иштин жайылтылышынын эффективдүүлүгү аныкталып, изилдөөнүн жыйынтыктары чыгарылган.

Диссертациянын жыйынтыктарын жана натыйжаларын пайдалануу боюнча конкреттүү сунуштар:

Изилдөөдөн алынган жыйынтыктар тилдик эмес факультеттерде студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп уюштуруу процессин эффективдүү даярдоого өбөлгө түзөт. Педагогикалык изилдөө процессинде иштелип чыккан илимий – методикалык сунуштар окуу-усулдук колдонмо катары жайылтылып, билим берүүдө колдонууга берилген.

Диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктары Кыргыз Республикасынын жана чет өлкөлүк жогорку окуу жайларда өткөрүлгөн илимий конференцияларда, республикалык илимий журналдарга жарыялоо аркылуу апробацияланган.

Диссертациянын мазмуну менен авторефераттын дал келиши:

Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана натыйжаларынын диссертант тарабынан жарыяланышы, апробацияланышы диссертанттын авторефератта көрсөтүлгөн эмгектеринде чагылдырылган.

Диссертациянын жасалгаланышында жана анын мазмунунда төмөндөгүдөй мүчүлүштүктөр кездешет:

1. Диссертант студенттер үчүн мисал катары алган темаларды кыргыз тилинде берген, алар англис тилинде берилиши керек, кээ бир көнүгүүлөрдү орус тилинде берген, алар кыргыз тилинде берилиши керек.
2. Диссертацияда изденүүчү изилдөө боюнча анализ иштерин аткарууда педагогикалык талдоолорду аз пайдаланган.
3. Изилдөөдөгү шилтемелер адабияттар менен дал келишпейт.
4. Текстте стилистикалык жана техникалык каталарга жол коюлган.

Аталган пикирлер каалоо мүнөзүндө болуп, бул мүчүлүштүктөр эмгектин маанисин төмөндөтпөйт, диссертациянын жалпы оң сапатына, мазмунуна кедерги тийгизе албайт.

ЖЫЙЫНТЫК

1. Дуванаева Карачач Токтомаматовнанын “Жогорку окуу жайларда студенттердин өз алдынча иштерин дифференцирлеп уюштуруунун дидактикалык шарттары” аттуу 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн

теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденип алуу үчүн жазган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиянын «Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндөгү жобонун» талаптарына толук жооп берет.

2. Диссертациялык иштин автору 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алууга толук татыктуу.

Расмий оппонент,

КББАнын ага окутуучусу,

педагогика илимдеринин кандидаты

Жолчиева А.А.

А. А. Жолчиеванын колун тастыктаймын.

Кадрлар бөлүмүнүн башчысы

Бекмаматова Ж.Б.